

University of Groningen

Cultuuroverdracht binnen literaire evenementen van Groninger Forum Bibliotheek

Prinsen, Simone; Wegter, Maaïke

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2015

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Prinsen, S., & Wegter, M. (2015). Cultuuroverdracht binnen literaire evenementen van Groninger Forum Bibliotheek. Science Shop, University of Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Cultuuroverdracht binnen literaire evenementen van Groninger Forum Bibliotheek

Simone Prinsen & Maaike Wegter
Project Gedeelde literatuur
**Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en
Communicatie**

April 2015

Abstract

This paper investigates the notions of cultural transfer, cultural transmission and cultural interaction in four literary events, Het Grote Gebeuren, Boek & Film, Naked Lunch and Zondagschrijvers, organised by Groninger Forum Bibliotheek. A combination of qualitative and quantitative research shows different results for the four events. The role of the audience is limited in three out of four events, whereas one of the events counts on input of the audience. Based on the results of our research we formulate recommendations which can be taken under consideration in order to optimise these four events and the relationship between literary agencies and audience.

Inhoudsopgave

1.	Introductie	4
2.	Methode	8
3.	Resultaten	10
	3.1 Resultaten kwalitatief onderzoek	10
	3.2 Resultaten kwantitatief onderzoek	13
4.	Conclusie en Discussie	18
5.	Aanbevelingen	20
	Bibliografie	22
	Bijlagen	23

1. Introductie

Cultuuroverdracht binnen literatuur is een onderwerp dat al geruime tijd bestudeerd wordt in de literatuurwetenschap. In het NWO-project “Gedeelde literatuur: Cultuuroverdracht door leesgroepen” en daaraan verbonden interdisciplinaire MA-onderzoekscollege staat cultuuroverdracht en de actieve rol van de gemotiveerde lezer in leesgroepen centraal. De betrokken instellingen, Stichting Senia, Groninger Forum Bibliotheek (GFB) en Bibliotheek Eemland, lopen alle tegen problemen aan met betrekking tot lezersbehoeften, cultuuroverdracht en leescultuur. Daarom is er vanuit hen sterk de behoefte aan onderzoek naar deze zaken. Aly Battjes, vertegenwoordiger van GFB, maakte in haar betoog tijdens een bijeenkomst van het onderzoekscollege duidelijk, dat de bibliotheek op zoek is naar nieuwe ideeën en suggesties met betrekking tot leesgroepen en andere activiteiten omtrent literatuur. GFB wil daarom meer inzicht krijgen in hun werkwijze en heeft behoefte aan advies om cultuuroverdracht binnen de literaire evenementen die zij organiseren te verbeteren. Zij zijn van mening dat de al lezende en/of actieve leden van de bibliotheek meer mogelijkheden moeten krijgen om literatuur tot zich te kunnen nemen. Het organiseren van leesclubs en evenementen waarbij literatuur centraal staat kan tot de mogelijkheden behoren.

Alvorens wij ingaan op onze onderzoeksresultaten en een mogelijk advies aan de bibliotheek, zal eerst een achtergrond geschetst worden van waaruit ons onderzoek begrepen dient te worden.

Cultuuroverdracht

Halverwege de jaren tachtig werd de term *cultural transfer* voor het eerst geïntroduceerd door Michel Espagne en Michael Werner. Uit onvrede met de gangbare methode ontwikkelden zij een methode in de historische- en literatuurwetenschappen om cultuuroverdracht tussen culturen te onderzoeken. Zij wilden namelijk niet langer de verschillen en overeenkomsten tussen landen en culturen in kaart brengen maar de culturele overdracht tussen landen en culturen bestuderen (Brolsma, 2008). Voor ons onderzoek hebben we op basis hiervan en op basis van de definitie van cultuuroverdracht van Broomans (2006 en 2009) een eigen omschrijving van deze term geformuleerd:

De GFB organiseert vier literaire evenementen waarbij literatuur, meer in het bijzonder het proza genre, centraal staat. Literatuur zelf is een vorm van cultuuroverdracht omdat middels het lezen van literatuur, normen en waarden, opvattingen en voorstellingen worden overgebracht van generatie op generatie. Ook het literaire evenement is een vorm van cultuuroverdracht omdat zowel de auteurs als het publiek inbreng hebben in het evenement. Deze vorm van cultuuroverdracht kan eenzijdig zijn, namelijk wanneer het publiek niet bij het evenement betrokken wordt en het slechts draait om overdracht van schrijver/gast en interviewer naar het publiek. In dit geval kan gesproken worden van *cultural transfer*. Wanneer binnen een evenement ruimte is voor het stellen van vragen of discussie dan kan ook vanuit

het publiek “cultuur overgedragen worden.” In dit geval kan gesproken worden van *cultural transmission*. Er is zelfs sprake van een derde variant van cultuuroverdracht, *cultural interaction*, in deze context, namelijk in de vorm van uitwisseling van het publiek onderling. De organisator van literaire evenementen (GFB) is de cultuurmiddelaar, zij bemiddelt tussen boek, film, auteur en publiek.

Bibliotheekvisie gemeente Groningen 2011-2016

De bibliotheek is van oudsher een instelling die niet alleen diverse media aanbiedt, maar ook een breed scala aan aansprekende activiteiten organiseert op het gebied van boeken en literatuur. Het prozafestival Het Grote Gebeuren, een activiteit die in een samenwerkingsverband met een andere letterenorganisatie, Stichting Literaire Activiteiten Groningen (SLAG), georganiseerd wordt, boekpromoties en lezingen zijn voorbeelden van activiteiten die georganiseerd worden door de bibliotheek.

Dergelijke literaire activiteiten trekken bezoekers naar de bibliotheek en kunnen op deze manier de aandacht vestigen op de collectie van de bibliotheek. Inspelen op de actualiteit en het organiseren van cross-over activiteiten zijn enkele mogelijkheden voor het aantrekkelijker maken van een bezoek aan de bibliotheek. Vandaag de dag is de verfilming van een boek een trend, het ene na het andere boek wordt verfilmd en in de bioscoop vertoond. Boek & Film, een activiteit waarbij de verfilming van een boek centraal staat, is een activiteit die georganiseerd wordt door GFB en aansluit bij deze trend en actualiteit. Om een grote groep mensen aan te spreken is het van belang dat de bibliotheek laagdrempelige literaire activiteiten organiseert en dat deze activiteiten gericht zijn op de behoefte van de klant, de bibliotheekbezoeker.

De bibliotheek moet, naast een plek voor het lenen en lezen van media, ook een plek van ontmoeting zijn. In de bibliotheek moet voor Groningers ruimte zijn om te studeren, werken en om in debat te kunnen gaan over verschillende onderwerpen en thema's. Door een samenwerking met het Forum kan hier nog sterker op worden ingezet.

Tot slot kan de bibliotheek een belangrijke rol spelen in het leven van jongeren. Ten eerste dient er marketingtechnisch ingezet te worden op jongeren, om ze op deze manier te blijven binden aan de bibliotheek. Daarnaast kan de bibliotheek ook een belangrijke rol spelen in het bijbrengen van mediawijsheid bij jongeren. Jongeren weten vaak niet hoe en waar ze informatie kunnen vinden op het internet. De bibliotheek kan op dit gebied een rol spelen door bijvoorbeeld in samenwerking met een school een programma aan te bieden om meer te leren over het zoeken en vinden van informatie op het internet.

De openbare bibliotheek van morgen

Ter aanvulling op de bibliotheekvisie van de gemeente Groningen, hebben wij de nota *De openbare bibliotheek van morgen* (2013) van de Vlaamse overheid, in het bijzonder minister Schauvliege van leefmilieu, natuur en cultuur, onderzocht. Dit document dient ter inspiratie voor lokaal cultuurbeleid. Hoewel het gericht is op

Vlaamse bibliotheken, is het ook toepasbaar op het lokale cultuurbeleid van GFB. Naast een historisch overzicht van de Vlaamse bibliotheken, wordt ingegaan op een internationale bibliotheekcontext, het Europees bibliotheekbeleid en de huidige maatschappelijke rol van de bibliotheek. Het onderstaande citaat laat het belang van het document zien en illustreert dat de functie van een orgaan als de bibliotheek aan verandering onderhevig is. Het is daarom ook van uiterst belang dat wij in ons onderzoek stilstaan bij de functie en de daarbij behorende doelstellingen van GFB.

De basisopdrachten die men al in de vorige eeuw toekende aan de openbare bibliotheek zoals het emanciperend werken, de laagdrempeligheid en de educatieve functie, de toegang tot informatie [...] worden ook binnen UNESCO, IFLA en EBLIDA onderschreven. En als we breder kijken naar de maatschappelijke uitdagingen die zowel binnen Europa als in ViA 2020 worden geponeerd, dan heeft die openbare bibliotheek de dag van vandaag nog steeds dezelfde conventionele basisopdrachten te vervullen. Alleen de randvoorwaarden zijn gewijzigd. Waar men vroeger naar de openbare bibliotheek moest om over bepaalde informatie te kunnen beschikken is er nu een overvloed aan informatie beschikbaar op het internet. De bibliotheek is vooral een gids geworden en moet mensen begeleiden naar betrouwbare informatie.

(Schauvliege, 2013, 46)

In dit citaat worden verschillende internationale instanties aangehaald, waaronder UNESCO en IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions). Het belangrijkste document is het gezamenlijke IFLA/UNESCO Manifest De Multiculturele Bibliotheek. De bibliotheek wordt geacht zich actief naar burgers te richten. Daarnaast is het bevorderen van culturele diversiteit en pluriforme informatie een belangrijk punt van het Manifest. Hierbij moet gedacht worden aan zowel informatie en literatuur als het doelpubliek van de bibliotheek. Schauvliege benadrukt expliciet dat “specifieke aandacht gewenst (is) voor groepen die in een multiculturele maatschappij vaak aan de rand van de samenleving staan” (Schauvliege, 2013, 14).

Deze sociale functie ziet Schauvliege ook terug in de activiteiten die de openbare bibliotheek aanbiedt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten die gekoppeld zijn aan het ‘in de kijker plaatsen van de collectie’ en activiteiten die niet direct verband houden met een ‘promotie van de collectie’. De eerste categorie zijn activiteiten als auteurslezingen, themastands, leeskringen, voorleessessies of lees-, muziek- en filmclubs. Het is de tweede categorie die de sociale/maatschappelijke werking van de bibliotheek bevordert. Zo kan gedacht worden aan tentoonstellingen, de aanwezigheid van een spelothek (een ander voorbeeld is het uitlenen van dvd’s door GFB) en gemeentelijke informatiepunten. Dankzij deze activiteiten wordt een publiek bereikt dat anders mogelijk niet naar de bibliotheek zou komen. Imago, zichtbaarheid, marketing en enthousiasme zijn vereisten om bezoekers te trekken. Schauvliege betreft hier bovendien cultuureducatie vanuit de bibliotheek bij. Het cultuureducatieve aanbod van de bibliotheek moet voor iedereen toegankelijk zijn.

Ons onderzoek biedt helaas geen ruimte om uitgebreid in te gaan op de rol van de bibliotheek hierin, we vinden het echter wel te belangrijk om het ongenoemd te laten.

Doel en vraagstelling

Vanuit het onderzoekscollege en GFB is er vraag naar inzicht in cultuuroverdracht binnen literaire evenementen en leesclubs. Door het bestuderen van cultuuroverdracht binnen de al bestaande en succesvolle evenementen van de bibliotheek kan dit inzichtelijk gemaakt worden. Hoewel we, in het kader van het onderzoekscollege, in ons onderzoek ook een verband wilden leggen tussen cultuuroverdracht met de manier waarop cultuuroverdracht plaatsvindt in de leesclubs die georganiseerd worden door GFB, hebben we dit helaas niet kunnen meenemen in het onderzoek. De door mevrouw Battjes benaderde leesclubs waren namelijk niet bereid om mee te werken aan een dergelijk onderzoek. Bovendien is gezien de grootte van het onderzoek het niet haalbaar meer data op te nemen in ons onderzoek.

Voor GFB kan een onderzoek naar uitsluitend cultuuroverdracht binnen literaire wel van belang zijn omdat ze op basis van de aanbevelingen, die voortvloeien uit dit onderzoek, een passend en nieuw beleid kunnen ontwikkelen en zo nodig evenementen kunnen uitbreiden of verbeteren. Het doel van ons onderzoek is dan ook inzicht krijgen in cultuuroverdracht binnen de literaire evenementen van GFB en inzicht krijgen in de behoeften van het publiek. Op basis van deze informatie worden aanbevelingen gedaan aan de bibliotheek voor mogelijke verbeteringen van cultuuroverdracht binnen de literaire evenementen. De onderzoeksvraag hebben we als volgt geformuleerd:

Hoe vindt cultuuroverdracht plaats binnen de literaire evenementen die georganiseerd worden door Groninger Forum Bibliotheek?

Wij hopen dat een antwoord op deze vraag inzichten kan bieden voor GFB, zodat zij cultuuroverdracht binnen de literaire evenementen kunnen optimaliseren. Tevens hopen wij een bijdrage te kunnen leveren aan de verdere verkenning van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van *cultural transfer*.

In het vervolg van dit artikel zal allereerst dieper ingegaan worden op de onderzoeksmethode. Vervolgens zullen de resultaten van het onderzoek worden beschreven. Hierna volgen de conclusie en de discussie en tot slot de aanbevelingen voor GFB. De conclusies en aanbevelingen zullen gekoppeld worden aan de theoretische achtergrond die in de inleiding geschetst is. Het fenomeen cultuuroverdracht, de bibliotheekvisie van de gemeente Groningen en de bevindingen van minister Schauvliege in *De openbare bibliotheek van morgen* zullen wij meenemen in onze aanbevelingen.

2. Methode

Dit hoofdstuk over methodiek zal laten zien hoe wij te werk gegaan zijn om de bovenstaande onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden. Het onderzoek is tweeledig en omvat zowel kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Op deze manier hopen we een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de manier(en) waarop cultuuroverdracht plaatsvindt binnen de literaire evenementen van GFB.

Het kwalitatieve gedeelte van het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van observatieonderzoek en door middel van een halfgestructureerde interviews aan de hand van vooraf opgestelde topiclijsten (Verhoeven, 2007, 126). In het kader van dit onderzoek zijn meerdere personen, de organisatoren van de literaire evenementen, ondervraagd. Kwalitatief onderzoek en met name het interview is gericht op het verkrijgen van informatie over een bepaald onderwerp (Mears, 2012, 170). Door middel van halfgestructureerde interviews is geprobeerd meer inzicht te krijgen in de totstandkoming en het functioneren van de literaire evenementen van de bibliotheek.

De geïnterviewde personen zijn: Herman Meijer (Het Grote Gebeuren), Daphne de Bruijn (Boek en Film) en Rense Sinkgraven (Naked Lunch en Zondagschrijvers). Zij zijn allen nauw betrokken bij de verschillende literaire evenementen. Meijer is begonnen als redacteur van Het Grote Gebeuren en vanaf augustus 2014 ook betrokken als coördinator van dit evenement. Daarnaast is hij programmeur debat&actualiteit bij het Groninger Forum en debatprogrammeur bij DwarsDiep. De Bruijn is werkzaam als projectcoördinator voor de Openbare Bibliotheek Groningen en medeorganisator van Boek & Film. Sinkgraven is poëet en werkzaam als projectmedewerker voor de Openbare Bibliotheek Groningen. Hij is betrokken bij verschillende evenementen zoals: Naked lunch, Dichters van geluk (beide interviewer) en Zondagschrijvers. Voor de volledigheid van dit onderzoek zijn nog een aantal vragen per e-mail gesteld aan Coen Peppelenbos (interviewer van Zondagschrijvers) en Douwe van der Bijl (redactielid van Het Grote Gebeuren). De topiclijsten van de interviews, de uitgewerkte gesprekken en de vragen uit het mailcontact zijn toegevoegd als bijlage aan dit artikel.

Om beter inzicht te krijgen in de manier(en) waarop cultuur wordt overgedragen binnen de literaire evenementen hebben we de verschillende evenementen bijgewoond en tijdens het evenement geobserveerd op een ongestructureerde manier. Dat wil zeggen dat we ervoor hebben gekozen om “gewoon waar te nemen wat er zoal gebeurt tijdens (de) observatie”(Verhoeven, 2013, 120).

Het kwantitatieve gedeelte is gefocust op de receptie van cultuuroverdracht door de bezoekers van literaire evenementen. Evenals leden van een leeskring zijn de bezoekers van de literaire evenementen actieve gebruikers van literatuur. Ook zij dragen bij aan het uitwisselen en overbrengen van ideeën, culturele en maatschappelijke vraagstukken, gewoonten en visies. Door middel van een

schriftelijke enquête bestaande uit een aantal vraagstellingen met antwoordmogelijkheden maar ook uit een aantal open vragen (Verhoeven, 2007, 103-104) is geprobeerd een profielschets te maken van de bezoekers van de literaire evenementen. Ook proberen we aan de hand van de enquêtes een beeld te schetsen van de rol die het publiek inneemt binnen de cultuuroverdracht van deze evenementen.

Voor de betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek hebben we er voor gekozen alle stappen van onderzoek gezamenlijk uit te werken. De enquêtes hebben wij bijvoorbeeld samen opgesteld, maar ook dit artikel komt van beider hand. De kwalitatieve resultaten zijn voornamelijk uitgewerkt door Prinsen. Hier staat tegenover dat Wegter de kwantitatieve resultaten heeft uitgewerkt tot tabellen. De conclusies die voortgekomen zijn uit het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek hebben wij gezamenlijk opgesteld, alsmede de aanbevelingen voor de bibliotheek.¹

¹ De geluidsbestanden van de interviews zijn verwijderd en de uitwerking van de afgenomen interviews zijn niet aan dit artikel toegevoegd. Dit in verband met de afspraken die gemaakt zijn met de geïnterviewden om de interviews niet openbaar te maken. Citaten die in het originele artikel (ter beoordeling van ons onderzoek door de docenten) wel geschreven staan worden in dit artikel vervangen door “citaat naam geïnterviewde”.

3. Resultaten

3.1 Resultaten kwalitatief onderzoek

Het Grote Gebeuren

Het Grote gebeuren is een jaarlijks terugkerend festival en wordt sinds 2013 gehouden in het huidige pand van GFB. Uit het interview met Herman Meijer en uit het mailcontact met Douwe van der Bijl blijkt dat de inhoud van het literaire festival Het Grote Gebeuren in handen is van een redactie die is samengesteld uit medewerkers van SLAG en van de bibliotheek, maar ook het Letterenfonds heeft een vinger in de pap. Als subsidiënt van het festival verwacht het Letterenfonds een plek voor zes van de negen Letterenfonds-debutanten. Daarnaast heeft GFB een faciliterende functie en financiert het bepaalde onderdelen (onder andere technici en aankleding) van het evenement.

Oorspronkelijk is Het Grote Gebeuren ontstaan vanuit het gemis van een prozafestival in het noorden van het land. Groningen kende toentertijd wel twee poëziefestivals, voor proza moest men echter naar het westen van het land. Doel met het nieuwe festival was het aantrekken van vooraanstaande, liefst ook buitenlandse, auteurs. Meijer geeft aan dat het doelpubliek afkomstig is uit Groningen en Noord-Drenthe en dat het evenement gericht is op een groot en algemeen publiek, zo wil hij zowel jongeren als ouderen, man en vrouw, schoolklassen en leesclubs trekken.

Deze doelstelling is terug te zien in de invulling van het evenement, naast gevestigde namen maken ook debutanten en lokale/provinciale auteurs deel van het programma. Bovendien worden er ook tal van andere activiteiten georganiseerd waarin andere cultuurvormen aan bod komen, zoals muziek en lichaamskunst (tatoeages). De grote gevestigde namen dienen als publiekstrekker, in 2014 waren dit Adriaan van Dis en Ilja Leonard Pfeijffer. Meijer licht het programma als volgt toe: “citaat Meijer”.

Aangezien het evenement de vorm heeft van een festival, vinden verschillende activiteiten gelijktijdig op verschillende locaties plaats. Op deze manier is de bezoeker genooddacht een keuze te maken uit de verschillende programmaonderdelen. Deze onderdelen zijn verschillend opgezet, zo vraagt bijvoorbeeld de ene activiteit wel om (verbale) interactie tussen publiek en interviewer/gast(en) en de ander niet. Hoewel Het Grote Gebeuren niet expliciet ruimte biedt voor het stellen van vragen blijkt uit onze observaties dat de bezoeker hier wel behoefte aan heeft. Verschillende interviews werden meerdere malen onderbroken door een bijdrage vanuit het publiek. In de invulling van het programma wordt in principe geen rekening gehouden met de wensen van het publiek. Zo zegt Meijer: “citaat Meijer”. Voor de organisatie van het festival is een goede sfeer en tevredenheid van publiek en auteur het meest van de belang voor een geslaagde editie van Het Grote Gebeuren.

Op basis van dit interview en onze observaties tijdens het evenement kunnen wij concluderen dat binnen Het Grote Gebeuren vooral sprake is van *cultural transfer* en *cultural interaction*. Vanuit de organisatie wordt geen mogelijkheid gegeven tot *cultural transmission*, terwijl de bezoeker dit wel afdwingt door het stellen van vragen en de discussie met de gasten/interviewers wel aan te gaan.

Boek & Film

Boek & Film bestaat sinds 2012 en wordt georganiseerd door Frans Westra (programmeur van ForumImages), Daphne de Bruijn (projectcoördinator en medewerker van GFB) en Harry Peters (filmcriticus en literatuurkenner). Het evenement vindt zes keer per jaar plaats op de laatste donderdag van de maand om 14:00 uur. Om een vast publiek op te bouwen en vanwege het drukke programma van ForumImages zelf is voor dit tijdstip gekozen. Boek & Film richt zich op senioren (60+) uit de regio Groningen. Het evenement is ontstaan ter stimulans van de actuele discussie ‘wat is beter, het boek of de film?’ Tijdens de eerste edities van Boek & Film is geprobeerd deze discussie te organiseren door het creëren van een nagesprek. Dit bleek echter niet succesvol te zijn en maakt inmiddels niet langer deel uit van het evenement. Wel blijkt uit de observaties dat de bezoekers met elkaar in discussie gaan gedurende en na afloop van het evenement.

De inhoud van Boek & Film wordt bepaald door Westra en De Bruijn met inspraak van Peters. Zij maken tevens gebruik van een lijst met boek en boekverfilmingen en af en toe vraagt De Bruijn haar collega's van GFB om advies. Het inhoudelijke gedeelte tijdens het evenement (de inleiding en de hand-out) ligt echter volledig in handen van Peters. Boek & Film verloopt niet volgens een vast stramien, Peters kiest voor een invalshoek/perspectief die hij passend vindt bij het boek en de film. Hierdoor kan bij de ene editie de film of het boek centraal staan, terwijl bij een andere editie de auteur of zelfs een heel genre centraal kan staan.

Gebaseerd op ons interview met De Bruijn en onze observaties gedurende het evenement kunnen wij stellen dat binnen Boek & Film sprake is van *cultural transfer* en *cultural interaction*. Vanuit de organisatie is wel geprobeerd ruimte te creëren voor *cultural transmission* in vorm van een nagesprek, de bezoekers blijken echter meer behoefte te hebben aan *cultural interaction* onderling.

Naked Lunch

De organisatie van Naked Lunch is in handen van Rense Sinkgraven, hij is verantwoordelijk voor de invulling van het evenement en is tevens de interviewer van Naked Lunch. In de interviews wil Sinkgraven meer te weten komen over zijn gast, dit kan een auteur zijn, maar ook andere spraakmakende personen. Het idee is dat de

gast zich blootgeeft, vandaar dat gekozen is voor de naam Naked Lunch.² Ook probeert Sinkgraven een informeel interview neer te zetten, hij stelt bijvoorbeeld vragen als ‘wat is je lievelingseten?’ en ‘welke kunst vind je mooi?’. Deze vragen zijn “citaat Sinkgraven”. Elke laatste dinsdag van de maand vindt dit gratis toegankelijke evenement plaats tussen 12:30 en 13:30, bij de ingang van GFB. Een editie van Naked Lunch is volgens Sinkgraven geslaagd wanneer kwaliteit geleverd is en het gesprek diepgaand en grappig is geweest.

Na afloop van het interview met de gast, noemt Sinkgraven enkele literaire evenementen die georganiseerd worden door GFB. Op deze manier probeert hij zijn eigen publiek ook te enthousiasmeren en te trekken naar andere literaire evenementen.

Sinkgraven trekt zijn eigen plan bij de invulling van het evenement. Hij houdt geen rekening met de wensen en verwachtingen van de bezoekers. Toch hecht hij wel waarde aan inbreng en vragen van het publiek. Uit onze observatie is gebleken dat Sinkgraven zelfs expliciet meerdere malen het publiek uitnodigt tot het stellen van vragen. Bij dit evenement zien we alle drie varianten, *cultural transfer*, *cultural transmission* en *cultural interaction*, van cultuuroverdracht terug.

Zondagschrijvers

Organisatoren van dit evenement zijn Sinkgraven en Coen Peppelenbos, laatstgenoemde is tevens de interviewer binnen dit evenement. Peppelenbos wordt ingehuurd door GFB en is dan ook verantwoordelijk voor de keuze van de geïnterviewde auteurs. Zondagschrijvers wordt gehouden op de laatste zondag van de maand tussen 14:00 en 16:00 uur en vindt plaats in een afgesloten ruimte in de bibliotheek.

Doel van Zondagschrijvers is een interessant proza-evenement organiseren waarbij ingespeeld op de actualiteit in literair Nederland en Vlaanderen. Er wordt bewust gekozen voor een landelijk en provinciaal bekende auteur. Peppelenbos zegt de hypes proberen te ontlopen, of deze voor te zijn. Bovendien hecht hij waarde aan een gelijke verdeling tussen man en vrouw bij de gasten.

Zondagschrijvers verloopt volgens een vast stramien dat vrij formeel aandoet. Er wordt begonnen met een interview met de provinciale auteur, daarna volgt een literaire wandeling door de stad Groningen in de vorm van een video. Na een pauze staat de landelijk bekende auteur centraal en als afsluiting volgt een literaire quiz. Volgens Sinkgraven stelt Peppelenbos zich meer op als de klassieke interviewer, hij

² De naam Naked Lunch is ontleend aan de gelijknamige roman van William S. Burroughs.

biedt het publiek dus ook geen ruimte tot het stellen van vragen. Hierover schrijft hij: “citaat Peppelenbos”.

Opvallend is dat Peppelenbos na afloop van het evenement reclame maakt voor andere literaire evenementen georganiseerd door SLAG en Flanor terwijl hij de literaire evenementen van de bibliotheek niet noemt. Peppelenbos wordt door de bibliotheek ingehuurd, er zou van hem verwacht mogen worden dat hij ook andere literaire evenementen aanbeveelt.

Bij het evenement Zondagschrijvers is sterk sprake van *cultural transfer*, Peppelenbos heeft de touwtjes in handen. Er is absoluut geen sprake van *cultural transmission* vanuit zowel Peppelenbos als de bezoeker. Wel zien we *cultural interaction* onder het publiek. In de pauze, maar ook na het evenement wordt nagepraat over de interviews onder het genot van een glas wijn.

3.2 Resultaten kwantitatief onderzoek

Op basis van ons kwantitatieve onderzoek aan de hand van schriftelijke enquêtes, nemen wij negen relevante tabellen op in dit artikel. Deze tabellen laten verschillende aspecten zien van de bezoekers van de evenementen als ook de cultuuroverdracht gezien vanuit de bezoeker. Wij hebben getracht zo veel mogelijk enquêtes af te nemen om zo betrouwbaar mogelijke resultaten te vergaren. Tabel 1 laat zien hoe veel bezoekers de verschillende evenementen hebben bezocht en tevens het aantal ingevulde enquêtes.

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondag-schrijvers
Aantal bezoekers	circa 200	40-45	75-80	35-40
Aantal ingevulde enquêtes	30	31	26	19

Tabel 1. Bezoekersaantal

Tabel 2 tot en met tabel 5 geven een profielschets van de gemiddelde bezoeker van de literaire evenementen. De gemiddelde leeftijd van de bezoekers is hoog. Het Grote Gebeuren trekt echter een opvallend jong publiek ten opzichte van de overige evenementen. Het merendeel van de bezoekers is afkomstig uit de stad Groningen of de provincie Groningen en is ook lid van GFB. Het Grote Gebeuren vormt ook hierin een categorie apart, het merendeel van dit publiek is niet lid van de bibliotheek.

Opvallend is dat er met name een vrouwelijk publiek op de evenementen afkomt, vooral Boek & Film is sterk oververtegenwoordigd door de vrouw.

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondag-schrijvers
Gemiddelde leeftijd	42	69	66	63

Tabel 2. Gemiddelde leeftijd

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondagschrijvers
Man	26,7%	12,9%	46,2%	31,6%
Vrouw	73,3%	87,1%	53,8%	68,4%

Tabel 3. Geslacht

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondagschrijvers
Groningen stad	60,0%	58,1%	84,0%	68,4%
Groningen provincie	33,3%	29,0%	12,0%	21,1%
Drenthe	3,3%	9,7%	4,0%	-
Friesland	-	3,2%	-	-
Overig	3,3%	-	-	10,5%

Tabel 4. Woonplaats

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondag-schrijvers
Ja	43%	88,0%	68,4%	69,0%
Ja, maar niet in Groningen	-	-	-	8,0%
Nee	57%	12,0%	31,6%	23,0%

Tabel 5. Bent u lid van de bibliotheek?

De tabellen 6 en 7 geven inzicht in de actieve deelname van de bezoekers. Bij Het Grote Gebeuren heeft het overgrote gedeelte van het publiek niet eerder deelgenomen aan het evenement. Ook zijn het deze bezoekers die het minst vaak deelnamen aan andere literaire evenementen van GFB. Zondagschrijvers trekt een zeer trouw publiek, dat ook de andere literaire evenementen aandoet. De resultaten van Boek & Film en Naked Lunch bevinden zich tussen deze twee uitersten.

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondag-schrijvers
Ja	13%	61%	50%	79%
Nee	87%	39%	50%	21%

Tabel 6. Heeft u vaker deelgenomen aan het evenement?

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondag-schrijvers
Het Grote Gebeuren	-	18,2%	8,0%	37,5%
Boek & Film	3,2%	-	28,0%	12,5%
Naked Lunch	3,2%	13,6%	-	43,7%
Zondag-schrijvers	35,5%	22,7%	32,0%	-
Nee	58,1%	45,5%	32,0%	6,3%

Tabel 7. Bezoekt u vaker literaire evenementen van de GFB?

Tabellen 8 en 9 hebben betrekking op cultuuroverdracht. Opvallend is dat de bezoekers van Boek & Film en Zondagschrijvers (de twee evenementen waarbij geen ruimte is voor discussie) daar ook geen behoefte aan blijken te hebben. Tabel 9 laat bovendien zien dat een leerzaam aspect het belangrijkste doel is voor het publiek. Bij Boek & Film zijn beide cultuurvormen van belang voor de bezoekers, hoewel film procentueel gezien sterker naar voren komt. Wederom vertoont Het Grote Gebeuren afwijkende resultaten in tabel 9. De focus binnen dit evenement ligt voor de bezoeker op vermaak. De categorie ‘overig’ scoort vrij hoog, deze antwoorden voegen echter weinig toe aan ons onderzoek, maar voor de volledigheid van het onderzoek hebben wij deze wel meegerekend. Bij Naked Lunch is veel behoefte aan ruimte voor

interactie. Het verkrijgen van kennis van de auteur en/of het literaire werk staat binnen dit evenement voorop.

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondag-schrijvers
Ja	63%	22%	70%	33%
Nee	10%	67%	5%	56%
Soms	27%	11%	25%	11%

Tabel 8. Heeft u behoefte aan ruimte voor discussie/stellen van vragen binnen het evenement?

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondag-schrijvers
Vermaak	61,8%	12,1%	16,1%	13,0%
Iets leren over auteur/boek/regisseur/film	5,9%	22,4%	41,9%	34,8%
Ontdekken nieuw(e) auteur/boek	14,7%	13,8%	12,9%	30,4%
Verrijking literatuur-kennis	-	20,7%	29,0%	21,7%
Verrijking filmkennis	-	31,0%	-	-
Overig	17,7%	-	-	-

Tabel 9. Wat is voor u het belangrijkste doel van het evenement?

Daar ons onderzoek aanvankelijk ook het aspect van leesclubs mee zou nemen, hebben wij onder andere de vraag gesteld of men geïnteresseerd is in een leesclub gekoppeld aan de evenementen. Deze vraag hebben wij niet gesteld voor Het Grote Gebeuren aangezien het een jaarlijks evenement is met vele verschillende programmaonderdelen. De resultaten van tabel 10 vinden wij wel noemenswaardig en zullen ook meegenomen worden in onze aanbeveling richting GFB. Met name de uitkomst bij Boek & Film is opmerkelijk. Waar geen interesse in discussie getoond

wordt, hebben de bezoekers van Boek & Film wel degelijk interesse in het vormen van een leesclub. De percentages bij Naked Lunch en Zondagschrijvers zijn beduidend lager. Dit doet vermoeden dat een leesclub gekoppeld aan deze evenementen niet succesvol zou zijn. Maar worden deze percentages omgezet in absolute cijfers, blijkt dat het vormen van een leesclub tot de mogelijkheden kan behoren. Uit onze berekening komt naar voren dat maar liefst acht bezoekers van Naked Lunch en zeven bezoekers van Zondagschrijvers potentieel geïnteresseerd zijn in het vormen van een leesclub.

	Het Grote Gebeuren	Boek & Film	Naked Lunch	Zondag-schrijvers
Ja	-	50%	23%	18%
Misschien	-	15%	8%	18%
Nee	-	35%	69%	64%

Tabel 10. Heeft u interesse in een leesclub gekoppeld aan het evenement?

In de conclusie en de discussie worden deze bevindingen en de implicaties hiervan verder besproken.

4. Conclusie en discussie

Uit dit onderzoek naar de manier(en) waarop cultuuroverdracht plaatsvindt binnen de evenementen die georganiseerd worden door GFB is gebleken dat per literair evenement verschilt op welke manier cultuur ‘overgedragen’ wordt. Zo blijkt uit onze resultaten bijvoorbeeld dat binnen het evenement Naked Lunch sprake is van zowel *cultural transfer*, *cultural transmission* als *cultural interaction* terwijl bij Boek & Film, Zondagschrijvers en Het Grote Gebeuren veel minder of zelfs geen sprake is van *cultural transmission*.

Uit onze kwalitatieve resultaten blijkt ook dat bij de invulling van de literaire evenementen geen rekening gehouden wordt met de wensen van de bezoeker. Dit wordt bevestigd door onze kwantitatieve resultaten, zie tabel 8. De *cultural transfer* beperkt zich dus tot de visie van de organisatoren van de evenementen, Meijer en redactie, De Bruijn in samenwerking met Westra en Peters, Sinkgraven en Peppelenbos. Dit terwijl in de bibliotheekvisie van gemeente Groningen alsook in de nota van Schauliege duidelijk naar voren komt dat de bibliotheek literaire activiteiten moet organiseren die gericht zijn op de behoefte van de klant. GFB dient volgens de bibliotheekvisie van de gemeente Groningen een platform te zijn voor discussie en debat. De *cultural transmission* binnen de vier elementen is sterk verschillend. Naked Lunch biedt veel ruimte voor interactie, zowel het publiek als de organisatie schuwt de discussie niet. Sinkgraven ziet hier zelfs een meerwaarde van in. Bij Boek & Film is gebleken dat geen behoefte is aan *cultural transmission* in de vorm van een nagesprek, maar een leeskring behoort bijvoorbeeld wel tot de mogelijkheden. Het Grote Gebeuren en Zondagschrijvers bieden geen ruimte voor *cultural transmission*. Het publiek van deze twee evenementen krijgt dus geen ruimte voor het uitwisselen van ideeën met de interviewer en/of gasten. Het gebrek aan interactie zorgt voor een eenzijdige cultuuroverdracht van organisatie op publiek. *Cultural interaction* is terug te zien in de manier waarop de bezoeker ingaat op de content van het evenement. Tijdens en na het evenement gaan bezoekers onderling met elkaar in gesprek, er vindt dus wel degelijk ‘culturele interactie’ plaats binnen alle vier de literaire evenementen.

Uit onze observaties en kwantitatieve onderzoek blijkt dat de doelgroep vrij homogeen is. De gemiddelde leeftijd van drie van de vier evenementen is 60+ en een groot deel van de bezoekers geeft aan naar meer dan één van de evenementen te gaan. Dit terwijl uit ons theoretisch kader blijkt dat juist een heterogene groep aangetrokken moet worden. Het is van belang dat de bibliotheek een plek is voor mensen die aan de rand van onze samenleving staan. Bovendien dient culturele diversiteit en pluriforme informatie bevorderd te worden. Helaas zijn wij dit niet terug binnen de literaire evenementen. Noch de vier literaire evenementen zelf, noch het publiek vertoont in hoge mate culturele diversiteit.

De doelstellingen van de organisatoren en de bezoekers vertonen voornamelijk overeenkomsten. Zo wil de bezoeker van Het Grote Gebeuren vooral vermaakt worden, dit is tevens het doel van de organisatoren. Boek & Film is een uitzondering hierin, het doel was oorspronkelijk het opwekken van de discussie omtrent boek en boekverfilming. Het publiek blijkt echter liever iets te willen leren van de filmcriticus en literatuurkenner over het boek en de film. Hier speelt het evenement op in door middel van de inleiding van Peters en het uitdelen van de hand-out. De doelstellingen van de organisatoren van Naked Lunch en Zondagschrijvers sluiten feilloos aan bij de wensen van de bezoeker. De rol van de bibliotheek als gids, zoals Schauvliege dit noemt, is terug te zien in dit aspect. De organisatoren voorzien het publiek van de juiste informatie.

Concluderend stellen wij dat de organisatoren van de vier literaire evenementen in grote lijnen het programma bepalen en daarmee de cultuuroverdracht. Doorgaans is de cultuuroverdracht dus eenzijdig. Slechts bij het evenement Naked Lunch kan gesproken worden van een tweezijdige cultuuroverdracht, namelijk ook inbreng vanuit het publiek. Wel zien wij dat de evenementen een gesprek op gang brengen bij de bezoekers. Wij concluderen dan ook dat er wel degelijk mogelijkheden zijn voor het optimaliseren van cultuuroverdracht, meer specifiek *cultural transmission*. Deze conclusie komt voort uit de vraag van mevrouw Battjes naar het verbeteren van de cultuuroverdracht binnen literaire evenementen. Deze vraag hebben wij onderzocht door het uitvoeren van theoretisch en empirisch onderzoek bij GFB. Dit tezamen zullen wij meenemen in onze aanbevelingen.

In ons onderzoek was geen ruimte voor het onderzoeken van leesclubs. Om een volledig beeld te krijgen van cultuuroverdracht binnen literatuur is het noodzakelijk ook de cultuuroverdracht binnen leeskringen te onderzoeken. Ons onderzoek naar cultuuroverdracht binnen de literaire evenementen van GFB beslaat slechts een klein onderdeel van onderzoek naar de Nederlandse leescultuur. Om tegemoet te komen aan de verwachtingen van bibliotheekbezoekers zou een enquête verspreid kunnen worden onder zowel bibliotheekleden als niet-bibliotheekleden. Op deze manier kan geïnterviewd worden wat zij verwachten van een bibliotheek anno 2015. Ter optimalisatie van de bibliotheek en haar beleid is dit sterk aan te raden. Wij hopen dat ons onderzoek nieuwe inzichten biedt in de werking van cultuuroverdracht tussen literaire instanties en hun publiek.

5. Aanbevelingen

Aanbevelingen voor GFB met betrekking tot de organisatie en invulling van de literaire evenementen

- Alle vier de evenementen trekken een relatief oude en homogene groep mensen terwijl de bibliotheek, volgens de bibliotheekvisie, gericht moet zijn op alle Groningers. Met name de doelgroep jongeren verdient meer aandacht. De bibliotheek zou naast de reguliere Boek & Film ook een editie voor jongeren kunnen organiseren, bijvoorbeeld een editie waar populaire boeken/films als *Twilight* en *The Hunger Games* centraal staan.
- De organisatoren van de verschillende evenementen moeten onderling meer met elkaar communiceren. Op deze manier weet iedereen wat in de bibliotheek georganiseerd wordt en kan bij ieder afzonderlijk evenement gewezen worden op de andere (literaire) evenementen van de bibliotheek. Ook kunnen organisatoren op deze manier sneller op het idee komen om eens twee afzonderlijke evenementen combineren. Zo hadden Sinkgraven en De Bruijn in december bijvoorbeeld een combinatie kunnen maken tussen Naked Lunch met Maarten 't Hart en Boek & Film over Maarten 't Hart, een soort cross-over evenement over Maarten 't Hart, de persoon, het boek en de film. Daarnaast moeten de organisatoren ook meer de focus leggen op de collectie van de bibliotheek en bezoekers wijzen op wat verkrijgbaar is omtrent het onderwerp van het evenement. De bibliotheek zou hier op in kunnen spelen door bijvoorbeeld een aparte plank of stelling beschikbaar te stellen, uitsluitend voor materiaal dat hoort bij de literaire evenementen.
- Het is ons opgevallen dat GFB steeds vaker online filmpjes plaatst na afloop van een evenement. Op deze manier wordt de content beschikbaar voor iedereen. Dit vinden wij een goede en actuele ontwikkeling die aansluit bij deze tijd van digitalisering. Aangezien de bibliotheek beschikbaar moet zijn voor iedereen, is het niet aan te raden volledig over te gaan op digitale middelen. De huidige 'offline' middelen zoals bijvoorbeeld posters en het maandelijkse agendaboekje moeten dus niet verdwijnen. Hierdoor kan man, vrouw, jong, oud, hoog- en laagopgeleiden, kortom iedereen, aangetrokken worden tot de evenementen van GFB.
- De bibliotheek moet volgens de bibliotheekvisie een plek zijn voor discussie en debat. De evenementen moeten hier dan ook meer ruimte voor bieden. Er zou bijvoorbeeld een pilot opgezet kunnen worden met betrekking tot leesclubs bij evenementen. De Bruijn toonde hierin in elk geval interesse.
- Wij zien dat binnen GFB veel vrijheid is voor de organisatoren tot het opzetten van nieuwe activiteiten. Binnen de bestaande evenementen zou daarnaast ook meer geëxperimenteerd kunnen worden. Wij hopen dat deze trend in de toekomst voortgezet zal worden, in zowel het huidige pand als in het onderkomen in het Groninger Forum in 2017. Ook biedt deze verandering ons

inziens mogelijkheden tot nauwere samenwerking en het opzetten van nieuwe activiteiten en evenementen.

Bibliografie

- Brolsma, M. (2008). Bepiegelingen over de ondergang van het Avondland. Een case study naar cultuurtransfer in Nederlandse tijdschriften. *Tijdschrift voor tijdschriftstudies*, 24, 30-53.
- Broomans, P. (2006). Martha Muusses en de 3 M's. Over de studie naar cultuurbemiddeling. In P. Broomans, S. Linn, M. Vogel, S. Van Voorst & A. Bay (Red.), *Object: Nederlandse literatuur in het buitenland. Methode: onbekend. Vormen van onderzoek naar de receptie van literatuur uit het Nederlandse taalgebied* (pp. 57-70). Groningen: Barkhuis.
- Broomans, P. (2009). Introduction: Woman as transmitters of ideas. In Petra Broomans (Ed), *From Darwin to Weil. Women as Transmitters of Ideas* (pp. 1-20). Groningen: Barkhuis.
- Gemeente Groningen. (2011). *Bibliotheekvisie gemeente Groningen 2011-2016*. Groningen: gemeente Groningen, dienst Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn. Geraadpleegd op 10 januari 2014 via <http://gemeente.groningen.nl/kunst-en-cultuur>.
- Mears, C.L. (2012). In-depth interviews. In J. Arthur, M. Waring, R. Coe & L.V. Hedges (Eds.), *Research Methods and Methodologies in Education* (pp. 170-176). London: Sage Publications.
- Verhoeven, N. (2007). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs* (2^e druk). Amsterdam: Boom Uitgevers.
- Schauvliege, J. *De openbare bibliotheek van morgen. Inspiratie bij de implementatie van de Vlaamse beleidsprioriteiten lokaal cultuurbeleid*. 2013. http://www.sociaalcultureel.be/doc/startpagina/Inspiratienota%20De%20openbare%20bibliotheek%20van%20morgen_juni%202013.pdf

Bijlagen

Bijlage 1: Topiclijst interview Herman Meijer van Het Grote Gebeuren

Het evenement

- Kunt u iets vertellen over de evenementen?
- Hoe zijn deze evenementen ontstaan?
- Wat is het doel/wat willen jullie bereiken met dit evenement? Op welke manier(en) proberen jullie dit te bereiken?
- Hoe ziet de samenwerking met de bibliotheek Groningen eruit? Faciliteert de OB dit evenement alleen? Of heeft de OB ook inspraak in het evenement?
- Hoe vindt volgens u cultuuroverdracht plaats binnen dit evenement?
- Wanneer is het festival geslaagd?
- Ziet u de organisatie van HGG als cultuurbemiddelaar?
- Zijn er nog meer mogelijkheden op het gebied van cultuuroverdracht binnen HGG? Of waar schort het aan cultuuroverdracht? Wat zou beter/anders/uitgebreider kunnen?
- Hoe kiezen jullie het thema van HGG?

Het publiek

- Trekken jullie een vast publiek? Kent u dit publiek? Kunt u een korte profielschets geven van de bezoeker? En is dit het gewenste publiek?
- Zijn jullie je ervan bewust dat er groepen leesclubs HGG gebeuren? Spelen jullie hier op in?
- Wat willen jullie teweegbrengen bij het publiek? Wat denkt u dat jullie teweegbrengen?
- Wat willen jullie dat het publiek meeneemt van HGG?
- Wat is voor jullie van belang om te weten over het publiek?

De auteurs

- Op basis van wat kiezen jullie auteurs? Hoe zorgen jullie ervoor dat ze bereid zijn af te reizen naar het hoge noorden?
- Wat verwachten jullie van de auteurs in dit evenement?

Bijlage 2: Topiclijst interview Daphne de Bruijn van Boek & Film

Het evenement

- Kunt u iets vertellen over de evenementen?
- Hoe zijn deze evenementen ontstaan?
- Wat is het doel/wat willen jullie bereiken met dit evenement? Op welke manier(en) proberen jullie dit te bereiken?
- Hoe ziet de samenwerking tussen ForumImages en Bibliotheek Groningen eruit? En hoe ziet u deze samenwerking in de toekomst, als beide gevestigd zijn in het forum?
- Hoe vindt volgens u cultuuroverdracht plaats binnen dit evenement?
- Ziet u het evenement Boek & Film als cultuurbemiddelaar?
- Zijn er nog meer mogelijkheden op het gebied van cultuuroverdracht binnen Boek & Film? Of waar schort het aan cultuuroverdracht? Wat zou beter/anders/uitgebreider kunnen?
- Hoe is de overkoepeling tussen Boek & Film en andere literaire evenementen? Stemmen jullie deze op elkaar af (auteur/boek/thema)?

Het publiek

- Trekken jullie een vast publiek? Kent u dit publiek? Kunt u een korte profielschets geven van de bezoeker? En is dit het gewenste publiek?
- Hoe veel bezoekers trekt Boek & Film?
- Zijn de bezoekers lid van de bibliotheek? Hebben de bezoekers het boek vaak ook gelezen, of misschien juist niet?
- Hebben jullie enig idee of er ook leesclub/kring leden deelnemen aan Boek & Film?
- Hebben jullie er ooit over nagedacht om een leeskring te koppelen aan Boek & Film, om zo ook aandacht te besteden aan het boek ipv slechts aan de film?
- Wat willen jullie teweegbrengen bij het publiek? Wat denkt u dat jullie teweegbrengen?
- Wat willen jullie dat het publiek meeneemt van Boek & Film?
- Wat is voor jullie van belang om te weten over het publiek?

Over het boek/film en de filmcriticus

- Op basis van wat kiezen jullie de boeken/films? Hoe zorgen jullie ervoor dat mensen dit evenement bezoeken?
- Wat verwachten jullie van de filmcriticus? Krijgt hij volledige vrijheid om te zeggen wat hij wil?
- Waarom is er geen ruimte voor vragen/debat aan/met de filmcriticus?

Over de hand-outs

- Waarom delen jullie de hand-outs uit? Waarom zijn jullie hier mee begonnen?
- Wie maakt de hand-outs en bepaalt welke informatie wordt opgenomen in de hand-outs?

Bijlage 3: Topiclijst interview Rense Sinkgraven van Naked Lunch en Zondagschrijvers

Het evenement

- Kunt u iets vertellen over de evenementen?
- Hoe zijn deze evenementen ontstaan?
- Wat is het doel/wat willen jullie bereiken met de evenementen? Op welke manier(en) proberen jullie dit te bereiken?
- Hoe vindt volgens u cultuuroverdracht plaats binnen de evenementen?
- Ziet u de beide evenementen als cultuurbemiddelaar?
- Zijn er nog meer mogelijkheden op het gebied van cultuuroverdracht binnen Naked Lunch en Zondagschrijvers? Of waar schort het aan cultuuroverdracht? Wat zou beter/anders/uitgebreider kunnen?
- Overkoepeling met Boek & Film? Of tussen deze twee evenementen? Of hoe probeert u uw twee evenementen van elkaar te onderscheiden?

De auteur

- Hoe worden auteurs gekozen voor de evenementen?
- Wat zijn jullie verwachtingen van de auteur?

Het publiek

- Trekken jullie een vast publiek? Kent u dit publiek? Kunt u een korte profielschets geven van de bezoeker? En is dit het gewenste publiek?
- Is toegang tot de evenementen laagdrempelig? Of wordt toch verwacht dat het publiek een bepaald boek o.i.d. gelezen heeft?
- Zijn de bezoekers lid van de bibliotheek?
- Hebben jullie enig idee of er ook leesclub/kring leden deelnemen aan Boek & Film?
- Hebben jullie er ooit over nagedacht om een leeskring te koppelen aan Naked Lunch of Zondagschrijvers, om zo het breder te trekken dan het slechts te beperken tot het evenement?
- Wat willen jullie teweegbrengen bij het publiek? Wat denkt u dat jullie teweegbrengen?
- Wat willen jullie dat het publiek meeneemt van Naked Lunch en Zondagschrijvers?
- Wat is voor jullie van belang om te weten over het publiek?

Bijlage 4 (interview Herman Meijer), bijlage 5 (interview Daphne de Bruijn) en bijlage 6 (interview Rense Sinkgraven) zijn verwijderd uit dit artikel. Met de geïnterviewden is afgesproken deze informatie niet openbaar te maken.

Bijlage 7: Overzicht vragen uit mailcontact met Coen Peppelenbos³

1. Wat is precies uw connectie met de bibliotheek?
2. Op basis van welke criteria kiest u de gasten/schrijvers?
3. Hecht u waarde aan inbreng/vragen van de bezoekers? Staat u open voor discussie tussen u, de gasten en het publiek?

Bijlage 8: Overzicht vragen uit mailcontact met Douwe van der Bijl

1. Wat is precies uw functie bij de Openbare Bibliotheek Groningen?
2. Wat is uw rol/functie binnen de organisatie van Het Grote Gebeuren?
3. Wat is, als lid van de redactie, uw bijdrage aan de invulling van het programma van Het Grote Gebeuren?⁴

³ De antwoorden van Peppelenbos zijn verwijderd vanwege het niet openbaar maken van betrouwbare informatie.

⁴ De antwoorden van Van der Bijl zijn verwijderd vanwege het niet openbaar maken van betrouwbare informatie.

Bijlage 9: Vragenlijst voor bezoekers Het Grote Gebeuren

Algemeen

Geslacht

Leeftijd

Woonplaats

Wat doet u in het dagelijks leven/bent u werkzaam/student/gepensioneerd?

Met wie bent u hier?

Over Het Grote Gebeuren

Heeft u vaker deelgenomen aan Het Grote Gebeuren? Zo ja, wat heeft u doen besluiten Het Grote Gebeuren weer te bezoeken?

Waarom bent u hier gekomen? Wat zijn uw verwachtingen?

Heeft u zich voorbereid op deze avond, zo ja, hoe?

Doet u actief mee tijdens een evenement, stelt u vragen, hecht u waarde aan discussie en/of interactie met de auteur?

Bezoekt u vaker literaire evenementen georganiseerd vanuit de bibliotheek?

- Naked lunch
- Zondagschrijvers
- Boek & Film

Zo ja, bent u door deelname aan deze evenementen anders gaan lezen?

Nog enkele vragen met betrekking tot lezen en de bibliotheek

Bent u lid van de bibliotheek?

Wat leest u?

Bent u lid van een leesclub of leeskring georganiseerd vanuit de bibliotheek of elders? Zo ja, wat is voor u de meerwaarde van deelname aan een leesclub en bent u hierdoor anders gaan lezen?

Tot slot

Wanneer is deze avond voor u geslaagd?

Bijlage 10: Vragenlijst voor bezoekers Boek & Film

Wij zijn Maaïke en Simone, masterstudenten letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Momenteel zijn wij bezig met een onderzoek binnen de literaire activiteiten van de bibliotheek Groningen. U zou ons een groot plezier doen met het invullen van deze vragenlijst. Wij wensen u in elk geval veel plezier met deze editie van Boek & Film! Deelname aan dit onderzoek is anoniem.

Algemeen

Geslacht: man/vrouw

Leeftijd:

Woonplaats:

Met wie bent u hier? alleen/partner/vriend(in)/anders, nl:

Boek & Film

Hoe weet u van het bestaan van Boek & Film?

- Internet (website/Facebook/etc.)
- Poster in Bibliotheek
- Poster in Images
- Agenda / nieuwsbrief bibliotheek
- Via familie/vriend/kennis/collega/etc.
- Anders, nl:

Bent u vaker bij Boek & Film geweest? Ja/Nee

Indien ja, hoe vaak bent u al eerder naar Boek & Film geweest?

Indien ja, wat heeft u doen besluiten Boek & Film weer te bezoeken?

Indien ja, heeft dit evenement bijgedragen aan de manier waarop u boeken leest en/of films kijkt?

Indien nee, hoe bent u op het idee gekomen vandaag wel te komen?

Indien nee, wat zijn uw verwachtingen van Boek & Film?

Heeft u zich voorbereid voor deze editie van Boek & Film? Bijv. het boek gelezen?
Waarom wel/niet?

Bij Boek & Film is in principe geen ruimte tot het stellen van vragen of discussie, de film start direct na de inleiding van Harry Peters en er is geen nagesprek. Heeft u behoefte aan ruimte/tijd voor het stellen van vragen/discussie?

Wat is voor u het belangrijkste doel van dit evenement?

- Vermaak
- Iets leren over auteur/regisseur/boek/film
- Ontdekken nieuw boek en/of film
- Verrijking van literatuurkennis
- Verrijking van filmkennis

Wat vindt u van de dag en het tijdstip waarom Boek & Film gehouden wordt?

Nog enkele vragen met betrekking tot de bibliotheek

Bent u lid van de bibliotheek? Ja/Nee

Bezoekt u vaker literaire evenementen georganiseerd vanuit de bibliotheek? Zo ja, bent u door deelname aan deze evenementen anders gaan lezen?

- Naked Lunch op dinsdag met Rense Sinkgraven
- Het Grote Gebeuren
- Zondagschrijvers

Bent u lid van een leesclub of leeskring georganiseerd vanuit de bibliotheek of elders? Zo ja, wat is voor u de meerwaarde van deelname aan een leesclub en bent u hierdoor anders gaan lezen?

Wanneer er een leesclub gekoppeld zou worden aan Boek & Film, zou u interesse hebben voor deelname aan deze leesclub? Ja/Nee

Bedankt voor uw deelname aan ons onderzoek!

Bijlage 11: Vragenlijst voor bezoekers Naked Lunch

Wij zijn Maaïke en Simone, masterstudenten letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Momenteel zijn wij bezig met een onderzoek binnen de literaire activiteiten van de bibliotheek Groningen. U zou ons een groot plezier doen met het invullen van deze vragenlijst. Wij wensen u in elk geval veel plezier met deze editie van Naked Lunch! Deelname aan dit onderzoek is anoniem.

Algemeen

Geslacht

Leeftijd

Woonplaats

Wat doet u in het dagelijks leven/bent u werkzaam/student/gepensioneerd?

Met wie bent u hier?

Naked Lunch

Hoe weet u van het bestaan van Naked Lunch?

- Internet (website/Facebook/etc.)
- Poster in Bibliotheek
- Programmaboekje/Agenda/nieuwsbrief bibliotheek
- Via familie/vriend/kennis/collega/etc.
- Anders, nl:

Bent u vaker bij Naked Lunch geweest? Ja/Nee

Indien ja, hoe vaak bent u al eerder naar Naked Lunch geweest?

Indien ja, wat heeft u doen besluiten Naked Lunch weer te bezoeken?

Indien ja, heeft dit evenement bijgedragen aan de manier waarop u boeken leest?

Indien nee, hoe bent u op het idee gekomen vandaag wel te komen?

Indien nee, wat zijn uw verwachtingen van Naked Lunch?

Heeft u zich voorbereid voor deze editie van Naked Lunch? Waarom wel/niet?

Bij Naked Lunch is voldoende gelegenheid voor het stellen van vragen vanuit het publiek, ziet u hier een meerwaarde van in? waarom wel/waarom niet?

Wat is voor u het belangrijkste doel van dit evenement?

- Vermaak
- Iets leren over de auteur of boeken
- Ontdekken nieuw boek/auteur
- Verrijking van literatuurkennis

Wat vindt u van de dag en het tijdstip waarom Naked Lunch gehouden wordt?

Nog enkele vragen met betrekking tot de bibliotheek

Bent u lid van de bibliotheek? Ja/Nee

Bezoekt u vaker literaire evenementen georganiseerd vanuit de bibliotheek? Zo ja, bent u door deelname aan deze evenementen anders gaan lezen?

- Het Grote Gebeuren
- Boek & Film
- Zondagschrijvers

Bent u lid van een leesclub of leeskring georganiseerd vanuit de bibliotheek of elders? Zo ja, wat is voor u de meerwaarde van deelname aan een leesclub en bent u hierdoor anders gaan lezen?

Wanneer er een leesclub gekoppeld zou worden aan Naked Lunch, zou u interesse hebben voor deelname aan deze leesclub? Ja/Nee

Bedankt voor uw deelname aan ons onderzoek!

Bijlage 12: Vragenlijst voor bezoekers Zondagschrijvers

Wij zijn Maaïke en Simone, masterstudenten letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Momenteel zijn wij bezig met een onderzoek binnen de literaire activiteiten van de bibliotheek Groningen. U zou ons een groot plezier doen met het invullen van deze vragenlijst. Wij wensen u in elk geval veel plezier met deze editie van Zondagschrijvers! Deelname aan dit onderzoek is anoniem.

Algemeen

Geslacht

Leeftijd

Woonplaats

Wat doet u in het dagelijks leven/bent u werkzaam/student/gepensioneerd?

Met wie bent u hier?

Zondagschrijvers

Hoe weet u van het bestaan van Zondagschrijvers?

- Internet (website/Facebook/etc.)
- Poster in Bibliotheek
- Programmaboekje/Agenda/nieuwsbrief bibliotheek
- Via familie/vriend/kennis/collega/etc.
- Anders, nl:

Bent u vaker bij Zondagschrijvers geweest? Ja/Nee

Indien ja, hoe vaak bent u al eerder naar Zondagschrijvers geweest?

Indien ja, wat heeft u doen besluiten Zondagschrijvers weer te bezoeken?

Indien ja, heeft dit evenement bijgedragen aan de manier waarop u boeken leest?

Indien nee, hoe bent u op het idee gekomen vandaag wel te komen?

Indien nee, wat zijn uw verwachtingen van Zondagschrijvers?

Heeft u zich voorbereid voor deze editie van Zondagschrijvers? Waarom wel/niet?

Bij Zondagschrijvers is in principe geen ruimte tot het stellen van vragen of discussie. Heeft u behoefte aan ruimte/tijd voor het stellen van vragen/discussie?

Wat is voor u het belangrijkste doel van dit evenement?

- Vermaak
- Iets leren over de auteur of boeken
- Ontdekken nieuw boek/auteur
- Verrijking van literatuurkennis

Wat vindt u van de dag en het tijdstip waarom Zondagschrijvers gehouden wordt?

Nog enkele vragen met betrekking tot de bibliotheek

Bent u lid van de bibliotheek? Ja/Nee

Bezoekt u vaker literaire evenementen georganiseerd vanuit de bibliotheek? Zo ja, bent u door deelname aan deze evenementen anders gaan lezen?

- Naked Lunch op dinsdag met Rense Sinkgraven
- Het Grote Gebeuren
- Boek & Film

Bent u lid van een leesclub of leeskring georganiseerd vanuit de bibliotheek of elders? Zo ja, wat is voor u de meerwaarde van deelname aan een leesclub en bent u hierdoor anders gaan lezen?

Wanneer er een leesclub gekoppeld zou worden aan Zondagschrijvers, zou u interesse hebben voor deelname aan deze leesclub? Ja/Nee

Bedankt voor uw deelname aan ons onderzoek!

Colofon

Titel:	Cultuuroverdracht binnen literaire evenementen van Groninger Forum Bibliotheek
Auteur:	Simone Prinsen en Maaïke Wegter
Een uitgave van:	Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en Communicatie Rijksuniversiteit Groningen
Begeleiding:	dr. P. Broomans, dr. J.M.L. den Toonder en dr. S. van Voorst
Met dank aan:	Groninger forum bibliotheek, organisatoren en bezoekers van de onderzochte literaire evenementen
Verkoopprijs:	5,00 €
Uitgave:	Groningen, april 2015
Contact:	Wetenschapswinkel Taal, Cultuur en Communicatie Postbus 716 9700 AS Groningen 050-3635271 tawi@rug.nl www.rug.nl/wewi